

2. číslo/ říjen 2012

občasník NZDM Bota

ročník 2012

AKCE V KLUBU

SAS

Valerie Zawadská

KŘÍŽOVKY A HÁDANKY

MISS klubů 2012

Benga čhaja

Romská kuchařka

Romové a jejich zvyky

Obsah:

1. Fotky z klubu
2. Úvodník,
Verča se představuje
- 3.- 7. Akce klubu
- 8.- 9. SAS
10. Romové a jejich zvyky
11. Romové a postoj ke zdraví
12. Romská kuchařka
13. Romština
14. Benga čhaja
15. Obrázky dětí
16. Rozhovory Pavlína Matiové
17. Luštitelský koutek
18. Miss klubu 2012
19. Plakát Benga čhaja

Verča se představuje ...

Jmenuji se Veronika Balážová a v klubu pracuji od 1. 7. 2003. S farní charitou však spolupracuji již od roku 2002, kdy zasáhly nízkoprahový klub ničivé povodně. V té době byl klub v zeleném domečku v Havlíčkově ulici. Klub navštěvovala moje dcera Lucie a tak jsem se zúčastnila úklidu a pomocných prací jako dobrovolnice. Nebyla to lehká práce, jak pro tehdejší paní ředitelku Ing. Kirschnerovou, tak pro všechny zaměstnance a dobrovolníky, kteří se na odstraňování škod podíleli. Od té doby jsem pomáhala, kdykoliv to bylo potřeba - např. jsem natáčela na kameru různé akce.

Do práce mě přijali v červenci 2003, jako romskou asistentku do klubu. Po změnách, které souvisely se stěhováním do Jungmannovy ul. a vznikem nové služby SAS, jsem začala pracovat v předškolním klubu s nejmenšími dětmi. Tato práce mě hodně naplňovala a měla jsem radost, pokud se dětem něco podařilo. Od 1. února 2011 jsem vedoucí v nízkoprahovém klubu pro děti a mládež. Tato práce mě baví, pracuji nyní s dětmi školního věku a mládeží do 26 let, pomáhám jim v rámci možností a ráda s nimi komunikuji o jejich problémech, radostech a starostech. Baví mě, výroba keramiky, vaření s dětmi, romské tance a pomáhat těm, kteří to potřebují.

Milí čtenáři,

dovolte mi na úvod pozdravit vás a krátce poinformovat o zajímavostech a novinkách na charitě od květnového vydání Sandálu.

Řady zaměstnanců klubu opustila k 30. 6. 2012 sociální asistentka Sandra Janků, která u nás pracovala po dobu trvání individuálního projektu kraje. Ten skončil k témuž datu a tak kolegyně musela odejít.

V klubu zůstávají 4 pracovníci, ale pomáhat jim budou od září: praktikanti ze střední školy v Neklanově ul. (student 4.ročníku - vždy ve středu od 12.00 - 15.00 hod.) a z vysokých škol (dlouhodobé praxe v našem zařízení). Zároveň zde bude vypomáhat osoba na veřejnou službu. Takže se během roku budete v klubu potkávat s různými novými tvářemi.

Změnilo se i složení kolektivu SAS. Novou sociální pracovnící se stala Mgr. Renáta Brožová, která se do charity vrátila z rodičovské dovolené a vedení služby převzala Lucia Ácssová.

Koncem června skončilo financování staršího nízkoprahu z prostředků individuálního projektu kraje, které trvalo od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2012. Další návazný projekt už bohužel nebude následovat a tak služba bude podporována opět pouze z dotací MPSV a Města Roudnice n. L.

V červenci se nám podařilo za vydatné pomoci zaměstnanců klubu - hlavně Tomáše, uspořádat na Roudnickém zámku velkou akci - Benefiční koncert pro FCH Roudnice n. L. Mnozí z vás se této akce zúčastnili, především jako vystupující tanečního souboru Benga čhaja. Sice nám v tento den vůbec nepřálo počasí, ale nakonec, vše dobře dopadlo.

Na prázdniny jsme plánovali zorganizovat výjezdní tábor do Valdeka, kde se nám velice líbilo a byli jsme tam už dvakrát. Nepodařilo se nám však na tábor získat dostatek financí. S žádostí o poskytnutí peněžního daru na zajištění výletů a výjezdů na festivaly, během letních prázdnin, jsme se obrátili na Arcidiecézní charitu Praha. Zachovali se k nám velice pěkně a poskytli nám dar, z kterého jsme mohli i v červenci a srpnu zaplatit dětem z klubu a matkám z azylu několik poznávacích výletů. Kam všude jsme se podívali, se dočtete uvnitř tohoto čísla.

V minulém čísle jsem slíbila, že tanečníci z Benga čhaja budou opět moct předvést své taneční umění na různých akcích - zúčastnili se např. mezinárodního festivalu KHAMORO, akce Galerijní den a noc, Benefičního koncertu na nádvoří Roudnického zámku a naposled vystoupili na přehlídce v Duchcově. V občasníku najdete větší podrobnosti a samozřejmě i fotografie z těchto akcí.

Dál už vás nebudu napínat, rychle nalistujte další stránku a ponořte se do našeho nového Sandálu. Přeji příjemné čtení.

Marcela Lysáčková

Workshop pro mládež v Třebušíně

V sobotu 2. 6. jsme se s "omladinou" ze staršího klubu vydali vlakem na farmu do Třebušína. Cesta byla velice náročná, ale zvládli jsme to. Po příjezdu "na místo činu" jsme dostali základní instrukce a šli jsme si zdejší farmu prohlédnout.

Po obědě přišli lektori a vyprávěli zajímavou formou o nástrahách, které na naše uživatele číhají v běžném životě na každém kroku - fenomén rychlých půjček, exekuce, řešení zadluženosti a podobná témata z oblasti finanční gramotnosti. Mladé tato problematika velice zaujala a měli i dost otázek.

Po skončení přednášky jsme se převlékli a šli pracovat do stájí: kydal se hnůj, naváželo se nové seno, myly se koryta na vodu. Všechny nás to bavilo.

Po práci jsme se pořádně umyli a šli si dát večeři. Následně proběhl komunitní kruh s velice živou diskusí a poté volná zábava.

V neděli po snídani jsme pokračovali další přednáškou - tentokrát na téma „ Jak řešit tíživé životní situace“. Opět to bylo moc zajímavé a velmi adresné. Mnozí naši uživatelé jsou dnes a denně konfrontováni s nezaměstnaností (rodičů), nedostatkem financí, bytovou problematikou a tak se jim to opět moc líbilo.

Po přednášce jsme měli oběd a v podvečer jsme se šťastně vrátili zpět do Roudnice.

Všem zúčastněným se na workshopu líbilo - každému sice asi něco jiného, ale tak to bývá, nemůžeme se zavděčit každému...

Náš pobyt v Třebušíně měl splnit několik cílů:

- 1) ukázat mladým skutečný život na farmě (především pracovní povinnosti farmářů)
- 2) zapojit je aktivně do těchto prací (pomoc s úklidem stájí, péči o koně, prasata,...)
- 3) získat nové znalosti z problematiky finanční gramotnosti a řešení krizových situací (prostřednictvím 2 přednášek pozvaných odborníků)
- 4) odstraňovat bariéry a zažité předsudky vůči romské menšině

Pevně věříme, že se podařilo naplnit alespoň několik z nich ..

Pocitová mapa v NZDM

Uživatelé NZDM z obou klubů dostali podobně jako další občané našeho města, možnost vytvořit pocitovou mapu Roudnice nad Labem.

Na velmi podrobné mapce města zaznamenávali barevnými špendlíky objekty (místa):

- 1) kde se cítí dobře,
- 2) kam se chodí bavit,
- 3) kterému místu se vyhýbají,
- 4) kde pomáhají lidem,
- 5) kde se jim nelíbí.

Nad každou otázkou se hlavně děti zamýšlely a diskutovaly s pracovníky klubu. Starší měli většinou jasno - dobře se baví v klubu a pomáhají na charitě a na úřadě. Vyhýbají se škole a nemocnici ...

Výsledky jejich "pocitů" budou pečlivě zaznamenány a poslouží jako podkladový materiál k analýze, která se uskuteční v rámci komunitního plánování města Roudnice nad Labem.

Exkurze do Mondí Štětí

V rámci příměstského tábora se uskutečnila dlouho připravovaná exkurze starších uživatelů z klubu v papírnách ve Štětí. Zúčastnila se jí čtyři děvčata, společně s vedoucí V. Balázovou. V přesně stanovenou dobu čekal na recepci závodů náš průvodce pan Veselý. Odvedl nás do zasedací místnosti a seznámil nás s výrobním procesem jejich závodu. Pak nás ještě obeznámil s bezpečnostními pravidly, které musí dodržovat každý, kdo se chce podívat přímo do provozu.

Následně nám přinesli pracovní obuv, reflexní vesty a čepice.

Oblékli jsme se a sestoupili dolů do haly. V uších jsme měli špunty, kvůli hluku. Procházeli jsme výrobou a pan Veselý nám vše podrobně vysvětloval. Bylo tam velice teplo, až nepříjemně. Dívky se mohly ptát na zajímavosti týkající se výroby. Po ukončení prohlídky provozu nás p. Veselý odvedl opět na recepci a rozloučil se. Byla to velice příjemná a zajímavá exkurze.

Šípkovaná

Ve středu 11. července, během příměstského tábora, se opět hrála šípkovaná. Start byl u klubu, odkud jsme se společně s dětmi po šípkách dostali na první stanoviště s úkolem. Takto jsme postupně procházeli celou trasu, která vedla kolem gymnázia, přes park a podél Labe. Na každém stanovišti označeném fáborkem musely děti najít schovaný papírek s úkolem a následně jej splnit. Vyzkoušely si rovnováhu při holubičce, skákaly po jedné noze, hádaly hádanky a zopakovaly si znalosti z přírodopisu - pojmenovávaly různé druhy ryb, jedovatých hub a domácích zvířat. Na konci trasy na ně čekal poklad s překvapením, který byl letos ukrytý na velmi nezvyklém místě. Hra se dětem moc líbila, všechny sesnažily. Při zpáteční cestě jsme se ještě zastavili v parku a vyzkoušeli prolézačky, houpačky a karetní hry.

Lekce vaření

Další den příměstského tábora (PT) byl věnován vaření. Oblíbený den se opakuje v rámci PT každý rok. Obměňuje se pouze jídlo - tentokrát se připravovalo kuře na paprice s těstovinou. Děti dostaly seznam co nakoupit a vydaly se do obchodu. Než starší děvčata došla s nákupem, s mladšími jsme si povídali o stolování a chování u jídla. V rámci programu se vytvářela i koláž (vystřihování obrázků) se zdravými a nezdravými potravinami. Pak se konečně začalo s přípravou jídla. Starší dívky nakrájely cibuli, mladší dívky připravily maso. Pak se postupně střídaly u míchání omáčky. Jídlo už všude vonělo a každý už se chodil netrpělivě ptát, kdy už to bude. Po dokončení jídla jsme společně poobědvali, všem moc chutnalo. Odpoledne jsme pokračovali diskusí o stravování dětí a zásadách správného životního stylu.

Návštěva zámku LIBOCHOVICE a ROUDNICE N.L

V rámci příměstského tábora jsme v červenci vyrazili na výlet na zámek do Libochovic. Opět se k nám přidaly i matky z azylu. Po chvilce odpočinku z cesty jsme se vydali společně s průvodkyní na prohlídku zámku. Seznámila nás s jeho historií, se zajímavým interiérem. K několika exponátům jsme vyslechli opravdu zajímavé historky.

Hned u nádvoří byla malá místnost, vykládaná mušlemi z různých míst. Nejzajímavějším exponátem byl vycpaný krokodýl, i když byl vycpaný, stále budil respekt. K zámku samozřejmě patří krásná zahrada, kde jsme si odpočinuli a posvačili. Ze zahrady byl krásný výhled na řeku Ohři. Z Libochovic jsme se přesunuli zpět do Roudnice nad Labem, kde jsme se zašli podívat na Roudnický zámek. Děti si prohlédly zbytky starého románského hradu, který zde původně stál. Průvodci nás okrajově zasvětili i do historie hradu i nynějšího zámku. Když jsme si vše prohlédli, rozešli jsme se domů. Výlet byl moc vydařený.

Přednáška o drogách a jiných návykových látkách s panem Růžičkou

V úterý 10. července k nám do klubu zavítal pan Růžička, který se věnuje přednáškám o drogách a dalších návykových látkách, jako je např. alkohol. Workshopu se zúčastnily děti ve věku 7 – 18 let. Pan Růžička se nejdříve dětem představil jako Martin, na oplátku se zase děti představily jemu. Poté si všichni společně, formou hry, povídali o drogách a mluvili také o tom, jaké mají s užíváním návykových látek zkušenosti.

Přednáška zaujala i nejmladší účastníky právě proto, že probíhala spíše formou hry a přehrávání různých situací. Děti se zapojovaly velmi aktivně a s chutí. Při „hraní“ jsme pak všichni zjistili, jak snadno se můžeme v dnešní době dostat do kontaktu s nebezpečnými osobami a s drogami, a také, jak těžké je říct „NE!“ Přednáška trvala poměrně dlouho, ale všichni udrželi pozornost až do konce. Jako poděkování jsme předali panu Růžičkovi keramickou vázu, kterou jsme v klubu vyrobili.

Workshop s panem Růžičkou o šikaně a vzájemných vztazích.

Pan Růžička se u nás v klubu zastavil i během srpna. Naplánovali jsme společně další workshop - tentokrát o šikaně a vzájemných vztazích v kolektivu. Tradičně na úvod proběhla seznamka a pak se účastníci akce pomocí hry zabrali do tématu přednášky. Kromě hry jsme si o šikaně i povídali a měli jsme možnost vidět instruktážní videoprojekci, kde se děti na vlastní oči mohly přesvědčit, jak skutečná šikana vypadá. Dozvěděly se také, jak se mají zachovat v případě, že jsou samy šikanovány, nebo když vědí o někom, komu je ubližováno. Workshop, byl velice zajímavý, děti to moc bavilo a mnoho nového se dozvěděly.

Výlet na Pražský hrad

Ve středu 22. srpna se uskutečnil celodenní výlet do Prahy. Děti se na výlet hodně těšily, některé byly v Praze poprvé. Naším cílem byl tentokrát Pražský hrad.

Když jsme vyšli na Hradčany, zakoupili jsme si vstupenky na prohlídku Velkého okruhu a vyrazili. Nejdříve děti pozorovaly výměnu hradní stráže. Pro mnohé to byl zázitek, nikdy nic podobného neviděly. Následovala prohlídka nádvoří hradu, katedrály sv. Víta a Zlaté uličky.

Zde jsme nakoukli do mučírny, kde bylo k vidění mučnický nářadí a poté už čekala prohlídka Příběh Pražského hradu - Vladislavský sál a přilehlé komnaty. Bylo to opravdu vyčerpávající i vzhledem k tropickému počasí, které v tyto dny vládlo našim končinám. Po náročné cestě jsme si odpočinuli v KFC a pak se jelo domů, výlet se povedl, všichni budou hodně dlouho vzpomínat.

ZOOPARK Chomutov

V rámci příměstského tábora jsme se vydali opět na celodenní výlet - vyrazili jsme do Chomutova, na návštěvu místního podkrušnohorského Zooparku. Cesta tam byla zdlouhavá, jelo se vlakem s přestupem v Ústí n. L., ale nakonec vše dobře dopadlo. Počasí nám taky přálo: bylo pod mrakem a hlavně chladněji, než v uplynulých dnech. V Zooparku byla k vidění mnohá zvířata - moc se líbila např. vlci, opičky nebo bizon. Také tam byly prolézačky pro děti a lanové centrum, které jsme náležitě využili. Sledovali jsme medvědy a také jsme si vyzkoušeli, jak to vypadá ve vlčí noře. Čas se krátil a my jsme museli ZOO opustit a vydat se na zpáteční cestu domů. Budeme dlouho vzpomínat.

Tvořivá dílna v Bechlíně

V úterý 28. 8. jsme odjeli autobusem do Bechlína, kousek od Roudnice, kde má paní Šustrová otevřenou Dílničku lidových tradic. Zde vystavuje hotové výrobky z modrotisku, šustí, vizovického těsta. Snaží se o obnovu a uchování lidových tradic a tradiční výroby, na kterou se už téměř zapomnělo.

Nejprve nás pozvala do svého krámků, kde bylo k vidění mnoho věcí, především z vizovického těsta nebo ze šustí. Po krátké exkurzi jsme se odebrali do vedlejší místnosti, kde na nás čekalo drobné občerstvení, ale hlavně pracovní materiál na výrobu panenek ze šustí. Paní Šustrová nám nejprve ukázala, jak se tvoří tělíčko a po té si jej děti oblékly. Každý účastník výletu si vyrobil svoji originální panenku a vzal si ji na památku s sebou.

Počasí nám opravdu přálo a tak jsme šli zpáteční cestu domů, pěšky. Cestou jsme si prohlédli okolí a potkali jsme hada. Dětem se výlet moc líbil.

IQ Park Liberec

Rozloučení s prázdninami jsme tentokrát oslavili trochu netradičně, výletem za poznáním - do IQ parku v Liberci. Účast nebyla tak velká, jak jsme očekávali, ale s tím se nedalo nic dělat.

V samotném IQ parku bylo k vidění mnoho zajímavostí. Další věci si děti mohly vyzkoušet samy - řešení nejrůznějších hlavolamů, běh na čas, moderování zpráv, předpověď počasí apod. Po zdolání všech pater a prozkoumání většiny vystavených exemplářů a expozic nás čekala cesta domů. Dětem se moc nechtělo, ale příslib drobné přestávky během cesty na občerstvení v oblíbeném centru je přesvědčil.

Milí čtenáři,

jménem celého týmu pracovníků Sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (SAS) bych se s vámi chtěla podělit o naše poslední úspěchy z terénu, kterých bylo za poslední měsíc hned několik:

- V první řadě chci s radostí poblahopřát naší uživatelce, žákyni ZŠ, které se podařilo úspěšně složit opravné zkoušky z náročného předmětu. Pracovnice SAS ve spolupráci s dobrovolnicí, kterou se nám podařilo pro doučování zajistit, pomohly dívce s přípravou na opravy, takže postupuje do dalšího ročníku ZŠ. :-)

Gratulujeme, bez úsilí a motivace, by se to asi nepovedlo!!!

- Podařilo se nám pomoci několika rodinám se zvelečením bydlení a zajištěním školních pomůcek pro děti. Nyní mají děti do školy vše v pořádku a doma lepší podmínky pro učení, hygienu nebo hru.

- Pracovnice SAS byla a stále zůstává zejména psychickou oporou rodině, která se dostala do velmi náročné životní situace. Provází je, povzbuzuje, podává potřebné informace, pomáhá.

Náš kolektiv se během letních prázdnin věnoval problémům spojeným s výchovou a péčí o děti, pomáhal rodinám s vyřizováním přechodného bydliště, svěření dětí do péče, se sladěním rodinného života se studiem a s řadou dalších věcí.

V současnosti se chceme zaměřit na zkvalitnění ambulantní formy služby, budeme nabízet programy určené pro rodiny s dětmi v prostorech SAS v ulici Jungmannova. Budeme rádi, pokud nás navštívíte a sami navrhnete, co by vás bavilo a zajímalo.

Pokud máte problém a neumíte si momentálně poradit s nějakou situací, nemějte obavy a navštívte nás: setkáte se s porozuměním, odborností, vždy vás ochotně vyslechneme v příjemném prostředí. Věřím, že společnými silami nalezneme nejlepší řešení.

S pozdravem Lucia Ácsová - vedoucí služby

Dobrý den,

jmenuji se Renáta Brožová a od prázdnin působím v SASce (sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi) jako sociální pracovnice. Protože pracuji na zkrácený úvazek, věnuji se hlavně „papírování“ a metodické podpoře kolegyně. Rodinám, využívajícím SASku mohu poskytnout zejména sociální poradenství a terapeutické činnosti, které ještě představím později. Mým úkolem je v současnosti ale především pomoci SASku převléknout do trochu jiného kabátu.

Jak jste si už možná všimli, v posledním půl roce dochází ve službě ke změnám: předně jsme omezili práci s dětmi v „předškolním klubu“. Není to proto, že by pro nás tato činnost nebyla důležitá, ale poznali jsme, že děti nejlépe podpoříme, budeme-li pracovat s celou rodinou - tedy ne jenom s dítětem, bez rodičů. Nemůžeme totiž být s dětmi napořád - využívání našich služeb je dočasné. Podpoříme-li rodiče, aby sami dokázali své dítě učit, vychovávat a být mu skvělým rodičem, uděláme pro dítě nakonec mnohem více. Proto jsme se rozhodli dopolední předškolní klub pro malé děti nově otevřít pouze dva dny v týdnu a to v úterý a ve středu. Děti ale neošidíme – chceme jim dále věnovat spoustu pozornosti, ale ve spolupráci s rodinou. Proto zbytek činností, které by kdysi probíhaly v „předškolním klubu“ nabízíme nyní rodinám přímo v jejich domovech. Můžeme k vám přijít a dětem se věnovat společně – učit je barvičky, malovat, počítat, zpívat, oblékat se, dobře říkat to, co chtějí říct, učit je zkrátka všechno, co budou potřebovat umět, až jednoho dne půjdou k zápisu do školy a až do školy nastoupí. Vy, milí rodiče a prarodiče, si tak vyzkoušíte a ověříte, co na vaše dítě nejvíce platí a budete ho moci podpořit, až už třeba SASku nebudete využívat. A to bude pro vaše dítě ta největší pomoc.

To, že můžeme nyní více chodit přímo k vám domů, považujeme za skvělé. Můžeme totiž společně věci opravdu dělat, nejen o nich mluvit. Snad i vy uvítáte, že spolu můžeme být tam, kde se cítíte bezpečně, kde můžeme snadněji přijít na to, co jde dělat jinak, aby se vaší rodině dařilo lépe. Nemusíme však řešit jen věci okolo dětí – můžeme vám pomoci řešit bytovou situaci, hledat práci, zvýšit si kvalifikaci, aby se vám práce lépe hledala, vyjednat na úřadech, co je třeba a řadu dalších věcí. Naše terénní pracovnice – Lucia Ácsová a Michaela Balážová – s vámi naplánují, co bude třeba a podle potřeby vás přijdou podpořit a pohovořit k vám domů, mohou s vámi zaskočit na úřad, do školy, prostě co bude třeba.

Já vám mohu poskytnout sociální poradenství, tedy poradit s dávkami, s podáním žádostí, s odvoláním, poradit, zda je v pořádku nájemní smlouva, kterou máte podepsat apod. Od října budu k zastížení pro tyto účely v SASce na adrese Jangmannova 670, Roudnice n. L. a to každou středu od 10:30 – 12:30h.

Můžete si se mnou domluvit i moc hezkou aktivitu, která vám pomůže zkvalitnit váš kontakt s dětmi – tato aktivita se odborně jmenuje „videotrénink interakcí“ (VTI). Pokud máte občas pocit, že něco říkáte dětem a ty vás vůbec neposlouchají, že děti moc zlobí, odmlouvají, vztekají se, pokud si přejete být si sami sebou v roli rodiče jistější, pak

je moje nabídka VTI pro vás jako dělaná. Pomohu vám ujasnit si, co vaše dítě potřebuje a jak mu to můžete dát, v čem je vaše síla a na čem můžete vystavět vaši autoritu a podporu dítěti. A to vše v prostředí vašeho domova. VTI dělám řadu let v azylovém domě pro matky s dětmi a vždy mne těšilo, když ze společných setkání maminky odcházely posíleny, spokojené samy se sebou, motivované zkoušet dělat něco nového. Pokud máte zájem, ráda vám o „videotréninku“ řeknu více osobně.

Na podzim bych v prostorech SASky v rámci „předškolního klubu“ chtěla nabídnout další terapeutickou činnost – muzikoterapii. Bude-li o aktivitu zájem, můžete se těšit na relaxaci při živé hudbě - muzikoterapii dělám s nástroji s přirozeným laděním, tedy s tradičními, starými nástroji jako jsou bubny, různé píšťaly, chřestidla, tibetské misky apod. Na muzikoterapii můžete přijít s vašimi dětmi.

Informace o službě:

ambulantní forma služby :

předškolní Klub a aktivity pro dospělé - Jungmannova 670

max. okamžitá kapacita - 15 dětí (3 - 6 let, případně 7 let)

provozní doba - Út, St 7.30 – 12.00 hod.

terénní forma služby :

přímo v domácnostech rodin z cílové skupiny, žijících v Roudnici nad Labem a spádové oblasti na úřadech, či jiných institucích

max. okamžitá kapacita - 3 rodiny

provozní doba - Po - Pá 12.00 - 16.00 hod.

Romové a jejich zvyky

Rodina, postavení jejích členů a rodinné zvyky

Pro Romy jsou typické velké rodiny, skládající se mnohdy i z více generací (famelií). Velmi ojedinělé byly tříčlenné rodiny. Rodina ochraňovala každého člena a měla zásadní význam. Vyloučení z komunity bylo největším trestem, kdy neměli žádnou šanci uchytit se v nepřátelském světě, pokud je nevzala na milost jiná komunita. V ní však neměli plnoprávné postavení.

Romská rodina je patriarchální. Pokud ji tvořilo více generací, hlavní slovo měl nejstarší muž. "Murš - murš, džuvl' i ča džuvl' i. Muž je muž, žena je jen žena." Muž musel zajistit rodinu materiálně. Ženě odevzdal finanční prostředky, za které pořídila obživu či ošacení. Romové projevují lásku svým ženám pro nás velmi netradičně. Občas ji uhodí a tak vyjadřují svou žárlivost, tedy i lásku. Když se romským ženám zdálo bití už neúnosné, mohly svou nespokojenost sdělit pomocí písně na romských zábavách (bašaviben). Muži se většinou zastyděli a přestali. Otec byl hlavní osobou při výběru partnera svých dětí. Většinou se podílel na výchově synů, které učil tradičním řemeslům a zasvěcoval je do mužských povinností v rodině. Na veřejnosti odpovídal za chování své rodiny. Ovdovělí Romové se většinou znovu ožení. Jejich novou partnerkou se často stává svobodná nebo také ovdovělá sestra mrtvé ženy.

Romská žena je podřízena svému muži. Projevovalo se to mimo jiné i tím, že na veřejnosti chodila několik kroků za ním. Tak vyjadřovala svou úctu a pokoru, ke které byla vychovávána již od raného dětství. Žena vedla domácnost, zabezpečovala každodenní obživu a vychovávala děti, zejména své dcery. Právě pro děti měla matka velký význam. Zajišťovala jim bezpečí a zázemí domova. Své dcery učila vařit, starat se o domácnost a mladší sourozence a celkově je připravovala na vdávání a jejich samostatný život. Smrt matky byla velkou tragédií. Ovdovělé ženy se už většinou znovu nevdaly.

Kdyby si našly nového partnera, potřebují k sňatku souhlas celé rodiny a většinou i nejstaršího syna. Peníze nevydělával jen muž. Ženy prodávaly výrobky svých mužů, pracovaly na polích nebo vykonávaly pomocné práce v domácnostech. Později také zhotovovaly vlastní výrobky - šňůrky, tkanice, provazy, štetky, kartáče nebo koberce háčkované ze zbytků látek. Role matky byla upevňována mateřstvím. Neplodné ženy to neměly lehké. Muž je mohl opustit, protože podle Romů mohla za neplodnost páru žena. Mnohdy byly k posměchu, někteří je ovšem litovali. V těhotenství ženy dodržovaly přísná pravidla, protože pro Romy byl velice důležitý prenatální vývoj plodu.

Těhotná žena (phari) se nesměla podívat na žábu, hada, slimáka a ani na škaředého nebo postiženého člověka. Dítě by mu mohlo být podobné. Nesměla se účastnit pohřbů, ani křtin. V každém domě měla dveře otevřené a vždy musela dostat to, na co právě měla chuť. Mysleli si, že kdyby jí nebylo vyhověno, došlo by k potratu. V těhotenství ženy nenosily náramky ani pásky, aby se dítě nenarodilo s omotanou pupeční šňůrou kolem krku. Romové si většinou přáli chlapce, což pramenilo z dominantního postavení mužů. Podle Romů se dalo pohlaví dítěte ovlivnit. Když si těhotná žena stěžovala na bolest zubů a její manžel chtěl syna, tak to byl právě on, kdo si musel nechat vytrhnout zub. Po porodu, v době šestinedělí, byla žena pokládána za nečistou. Nesměla prát, vařit, ani se starat o domácnost.

Pro romskou menšinu je rodina velice důležitá. Romská rodina každého svého člena ochraňuje a zabezpečuje. Pokud se podíváme do minulosti romské rodiny, vyloučení z ní patřilo k nejtěžším trestům.

Největší úctě se v romských rodinách těšili staří lidé. Staří Romové byli respektováni především pro svou moudrost a zkušenosti v životě. Staré ženy byly často vyhledávány a považovány za výjimečné léčitelky. Mladí se o své rodiče v jejich stáří vzorně starali i proto, aby jim oplatili, že je kdysi vychovávali a zaopatřovali.

„Děti nerady odcházejí od svých rodičů, i když jsou dospělé a založí si svoje rodiny. Synové si často do domu převedou i své manželky. Postupně si však postaví své příbytky a osamostatní se, na své rodiče však nezapomínají.“ Celkový vztah k dětem je velmi pozitivní a Romové ve svých dětech vždy vidí budoucnost.

„Láska k dětem je velmi velká, silná, avšak vůbec není kritická. Mnohdy rodiče dovolí dětem vše, o čem žádají. Nemyslí na následky, které by mohly nastat. Výchovné prostředky, či samotné vědomí cílů výchovných prostředků, jsou jim zcela cizí. Na své děti nedají dopustit. Nikdo nemá nárok je před nimi potupovat, či dokonce kritizovat.“

Podstatným rysem romských rodin je určitá uzavřenost celé rodiny do jednoho společenství. Soukromí v tomto společenství neexistuje a romská populace je brána jako jedna velká rodina.

Romové a postoj ke zdraví

- Zdraví je na vyšších místech jejich hodnotového žebříčku
- Zdraví není jen dobrý fyzický stav, ale také i určité sociální zajištění a do určité míry i tolerance okolní majoritní skupiny.
- V léčbě nemoci mají obvykle hlavní slovo nejstarší ženy z rodiny, důležité jsou jejich zkušenosti získané praktikováním. V minulosti využívaly odpozorované znalosti z přírodní medicíny a tzv. milosrdnou magii, která byla založená na zaklínání, modlení a zaříkávání.
- Romové věřili, že příčinou nemoci jsou démoni.
- Romové mají slabší vůli, vytrvalost, trpělivost
- Bez své rodiny se často cítí osamoceni, mají strach, což je někdy příčinou zvýšené agresivity a neochoty se zdravotníky spolupracovat
- Jsou spontánní, mají živý temperament, velkou citlivost vůči nespravedlnosti
- Romové vnímají zdraví jako celistvou jednotu individuální, společenskou, fyzickou, duševní, kulturní a multikulturní.
- Ošetřování romských pacientů bývá pro zdravotníky po psychické stránce poměrně náročné kvůli nedůvěřivosti Romů vůči zdravotníkům
- Romové pociťují značný strach z bolesti a smrti, i když jejich zdravotní stav není vážný. Bývají velmi emotivní, často a nahlas sténají. Rady mohou pociťovat jako nespravedlnost a cítit se dotčeni. Ženy bývají úzkostné a mohou špatně snášet hospitalizaci
- Lékař by měl počítat s tím, že krátkodobě nemocný romský pacient bude užívat léky a plnit přikázaná opatření jen do ustoupení příznaků choroby. Dostatečně upozornit na následky, zejm. u dětí
- Ke každému romskému pacientovi je nutno přistupovat individuálně, zdravotníci by se měli snažit vysvětlit příčinu a průběh onemocnění. Při každém vysvětlování by měli lékaři a zdravotní sestry dbát na to, aby jim romští pacienti rozuměli
- Získání jejich důvěry – nejdůležitější. Dobrý vztah se buduje zdlouhavě a nesnadno a výsledky dlouho nepřicházejí. Po delším čase se však situace obvykle zlomí
- Při hospitalizaci jednoho člena rodiny můžeme pozorovat jejich starostlivost, kdy se na stav pacienta přijde zeptat celé široké příbuzenstvo
- Dokáží čekat celé hodiny až do skončení operačního výkonu či vyšetření
- Často se dožadují návštěv mimo návštěvní hodiny a shlukují se na pokoji nemocného

Přísloví

- Ko kamel ča pes, na džanel s'oda bacht.
Kdo má rád jenom sebe, neví, co je štěstí.
- Dilino phenel, so džanel, god'aver džanel, so phenel.
Hlupák říká, co ví, moudrý ví, co říká.
- Feder god'avereha bara te phagerel, sar dilineha bokhe'a te chal.
Lépe s moudrým roztloukat kamení, než s hlupákem jíst buchty.
- Nane čhave, nane bacht.
Nejsou děti, není radost.

Ajsi romňi kempel, savi moro anel.
Lačhi romňi kerel jekha konuratar duj.
Správná žena umí obstarat chleba.
Správná žena udělá z jedné koruny dvě.

Romská kuchařka

GOJA

SUROVINY NA PŘÍPRAVU:

- Brambory - nakrouhat
- Česnek - nakrouhat
- Sůl
- Cibule - na drobno
- Majoránka
- Celerová nať
- Vajíčka
- Hladká mouka
- Uzené, nebo škvarky - umeleme
- Sádlo na pečení

POSTUP PŘÍPRAVY:

Vše smíchat, naplnit do vepřových střev. Na koncích uvážeme nití, dáme do osolené vody vařit, cca půl hodiny.

Pekáč vymažeme sádlem, goja dáme na pekáč, a propícháme je silnější jehlou, aby nepopraskaly. Dáme do vyhřáté trouby, po obou dvou stranách opečeme do zlatova.

Příloha: chléb s okurkou.

Cikánské tousty

Co potřebujeme

pro 2 osoby: 4 krajíce chleba, 2 vejce, špetku soli a pepře, 1 polévkovou lžící mléka, 2 polévkové lžíce oleje nebo másla

Postup přípravy

Rozšlehejte vajíčka, přidejte sůl a pepř. Přidejte lžící mléka. Nechte krajíce chleba nasáknout touto směsí. Rozpalte olej nebo máslo na pánvi a přidejte nasáklé krajíce chleba. Smažte dokřupava, občas obraťte.

Šedivý Joe (Joe Grey)

Co potřebujeme

Na porci pro 4 osoby: 6 párků, 6 plátků slaniny, 4 velká rajčata nebo plechovku rajčat, 4 velké brambory, 1 cibuli, 3 kostky bujonu do polévky.

Postup přípravy

Opečte párky, slaninu a cibuli v pánvi, až zhnědnou.

Přilijte vodu a přidejte na kostky nakrájené brambory.

Duste na mírném ohni.

Asi po 10 minutách přidejte rajčata a rovnoměrně posypejte rozdrobenými kostkami polévkového bujonu. Nechte dále dusit. **Poznámka 1:** Joe Grey (šedivý Joe) je tradiční romské dušené jídlo z masa. Obvykle se připravuje z párků a slaniny, ale recept se dá přizpůsobit tak, abyste využili cokoliv, co máte právě v lednici.

Poznámka 2: Šedivý Joe je v anglické romské komunitě populární jídlo, ale nikdo si doopravdy není jistý, jak vzniklo jeho jméno. Podává se nejlépe jako pokrm se spoustou šťávy, k tomu křupavý chléb s máslem, který tuto šťávu nasákne.

Užitečné rady do kuchyně

Kvásek

Také máte někdy potíže s tím, že kvásek Vám nechce vzejít? Někdy pomůže nechat droždí tak na 1/2 hodiny v pokojové teplotě a až potom s ním pracovat. Dále je dobré dělat kvásek v hrnečku, co nemá moc široké dno a je spíše vyšší. Také nepřidávejte mnoho vody. Pokud dáte málo cukru, kvasinkám se to nebude moc líbit a nebudou se chtít množit, takže ho dejte aspoň lžičku na 1 kostku droždí. No a pozor na příliš vysokou teplotu. Pokud dáváte kvásek vzejít na přímotop nebo jiné topení s vysokou teplotou, dejte pod hrneček talířek, aby teplo nepůsobilo tak prudce. Kvásek je možné nechat vzejít i tak, že hrneček s ním dáte do kastrůlku s hodně teplou vodou.

Pečení chleba

Abychom získali opravdu chutný chléb, je dobré do těsta přidat tak 50 g másla. Těsto ani není nutné moc pečlivě vypracovat. Do trouby dejte po dobu pečení nádobku s vodou, vznikne Vám měkká kůrka. Po dobu pečení je dobré občas chléb potřít osolenou vodou (asi 3 krát).

Dělání halušek z talíře

Těsto na halušky oddělujeme lžící a necháme ho padat do hrnce s vroucí vodou. Haluškovač tedy při troše šikovnosti nepotřebujete.

Romština

Fig. 376.—Gipsies Fortune-telling.—Fac-simile of a Woodcut in the "Cosmographie Universelle" of Munster: in folio, Baste, 1552.

Dobrý den - Lačo džives
Nashledanou- Ačhen Devleha (Ostávajte s Bohom)
Děkuji - Paľikerav
Jak se máš? - Sar sal?
Jak se máte? - Sar san?
Svatý - Sentno
Svatá - Sentňi
Mám tě rád - Kamav tut
Máš mě ráda? - Kames man?
Dobrou chuť - Lačo chaviben (Mište tuke te perel)

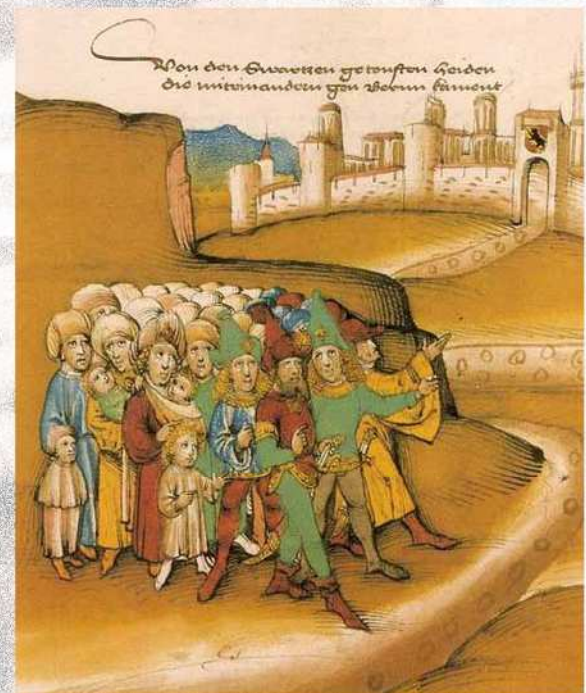
Prosím tě - Mangav tut
Nechod' pryč - Nadža ňikhaj
Ošklivé - Džungales
Pěkné - Šukares
Jdeme číst - Džas te genel
Jdeme jíst - Džas te chal
Jdeme domů- Džas khere
Jdeme ven - Džas avri
Jdeme spívat' - Džas the džijavel
Dej mi pusu - Čumide man
Dej mi ruku - An o vas
Chci, aby si byl šťastný - Kamav, hoj te aves bachtalo
Ano - He
Ne - Na

Nedělej ti - Naker oda
Jde mi o tebe- Džal mange pal tute
Pojď sem - Av ade
Pojď ke mě - Av kemande (Av kema)
Rozumím - Achajuvav
Nerozumím - Naachajuvav
Bože můj - Devla miro
Co chceš? - So kames?
Co děláš? - So keres?
Co se stalo? - So pes ačhija?
Myslím na tebe - Gondol'nav pre tute
Chci být s tebou- Kamav te el tuha
Lásko moje - Kamiben miro
Můj život - Miro džživipen
Já - Me
Ty - Tu

On, Ona - Ov, Oj
My - Amen
Vy - Tumen
Oni - On
Já mluvím - Me phenav
Ty mluvíš - Tu phenes
On mluví - Ov phenel (vakerel)
My mluvíme - Amen vakeras
Vy mluvíte - Tumen vakeren
Oni mluví - On vakeren
Já mám - Man hin
Ty máš - Tut hin
On má - Les hin
Ona má - La hin
My máme - Amen hin
Vy máte - Tumen hin
Oni mají - Len hin

Benga čhaja

Vystoupení dívek na festivalu KHAMORO 2012

Ve čtvrtek 31. 5. se 8 dívek z tanečního souboru Benga čhaja zúčastnilo závěrečného defilé mezinárodního romského festivalu KHAMORO 2012 v Praze.

Děvčata se na své vystoupení moc těšila. Tanec na KHAMORO v Praze je pro ně ohromná životní zkušenost a silný zážitek, neboť se zde setkávají s umělci z celé Evropy. Nebylo tomu jinak ani letos.

Navíc letos naše dívky zaujaly i reportéry veřejnoprávní televize. Sestřih jejich tance a reportáž s jednou naší tanečnicí uvedla Česká televize v hlavním zpravodajství - Události na ČT1.

Jelikož vyšlo i krásné počasí, budeme dlouho vzpomínat...

Galerijní den a noc

Každý rok se pravidelně scházíme v Galerii moderního umění v Roudnici n/L. Akce se organizuje v rámci festivalů Muzejních a galerijních nocí - tentokrát pod záštitou radní Ústeckého kraje paní Jany Ryšánkové.

V prostoru před vstupem do galerie se v pátek 8. 6. od dopoledních hodin realizovali kreativci v rámci výtvarných dílen - "street art". Malovali plakáty, sprayovali různé motivy, nebo tvořili z bonbónů zajímavé obrazy.

V podvečer byl zahájen hudební program. V rámci něho vystoupili dívky a chlapci tanečního souboru Benga čhaja - zatančili dva romské tance a pak ještě tři malé sólistky - tanec orientální.

Všem přítomným se to moc líbilo. Děvčata z klubu návštěvníkům rozdávaly i malé drobné dárčky, které se vyrobily v klubu. Akce se velice zdařila.

Benefiční koncert pro Farní charitu Roudnice nad Labem

Přehlídka romských tanečních souborů Duchcov

V sobotu 1. 9. jsme se zúčastnili taneční přehlídky v Duchcově, kterou organizovalo občanské sdružení Květina. Kvůli nepříznivému počasí jsme se rozhodovali, zda pojedeme, či ne. Nakonec počasí vyšlo a jelo se. Všechna vystoupení bedlivě sledovala porota, složená z místních žen a profesionálního tanečníka. Z každého souboru porota vybírala jednu dívku a jednoho chlapce, kteří byli na konci akce odměněni. Z našeho souboru Benga čhaja byla oceněná Lucka Stojková a Michal Puky. Akce končila velkou taneční zábavou. Na parketě si spolu zatančili soutěžící, diváci i porota. Byla to velice příjemná společenská akce, které se kromě tanečníků zúčastnilo i několik rodičů a sourozenců.

Obrázky dětí na téma „Moje prázdniny“

Rozhovory Pavlína Matiové

Jméno Valérie Zawadské je známé především z dabingu, který tvoří stěžejní část její práce. V dabingu začala působit již za studií na DAMU, první větší role dostala ale až v 90. letech, kdy byla nakonec natolik vytížená, že musela opustit stálé divadelní angažmá.

Paní Zawadská, jaké jsou Vaše kořeny? Už vaše jméno naznačuje, že máte trochu cizokrajný původ.

„Naozaj? Po mamince som Slovensko-Maďarsko-Romka, po oteckovi Slovensko-Polsko-Ukrajinka.

To zní hodně exoticky, mimochodem, co dělali Vaši rodiče?

Pracovali v zemědělství, maminka dojila krávy, táta je pásí.

Hmm, co tomu říkali, že jste se chtěla stát herečkou?

Jsem ráda, že jsem měla od dětství pocit důvěry od obou rodičů a nebránili mi v tom, co chci dělat.

Byl herectví Váš sen?

Ne, chtěla jsem být ředitelkou dětského domova, kde bych si zřídila ochotnický divadelní kroužek, ve kterém bych nehrála, ale režírovala.

Absolvovala jsem v 15 letech kurs režie, a když mě nevzali na pedagogickou školu v Kmově, protože prý neumím zpívat, tak se mi můj sen zhatil. A zaplat' Pán Bůh jsem udělala zkoušky na gymnázium v Šumperku, kde jsem měla vynikajícího pedagoga češtiny a ruštiny Ctirada Medlíka. Nasměroval mě tím nejsprávnějším směrem - ať zkusím divadlo.

Jaké byly Vaše první divadelní krůčky?

První krůček k divadlu jsem udělala ve třetí třídě, kdy jsem začala navštěvovat taneční pěvecký kroužek. Od dvanácti let jsem pak účinkovala v dětském divadelním kroužku.

Vzpomínáte ještě na Vaši první roli?

Samozřejmě! Kuriózní bylo, že moje první divadelní role byla mužská. „V pohádce Sůl nad zlato jsem vyfasovala roli krále.“

Máte na herectví papír?

Naštěstí jsem vydržela na DAMU. Protože než mě přijali, měla jsem za sebou neúspěšné zkoušky na JAMU a sezonu jako elévka severomoravského divadla v Šumperku. A i když jsem pak chtěla po prvním roce odejít, opakuji, vydržela jsem a jsem ráda, že mám papíry! (smích)

Jak se vůbec žije v Česku divadelním hercům?

Existují ještě nějakí jiní herci? Pro mě je tato profese taková chobotnice, která má spoustu chapadel (film, TV, rozhlas, dabing, moderování a pod.) a jako v každé profesi se i tady ukáže, jestli herec zvládá práci dobře nebo špatně.

Myslela jsem to třeba tak, jestli se dá hraním v divadle uživit?

Myslím, že ano, ale soudím jenom podle sebe.

Přezdívali Vás královnou dabingu, jak dlouho se mu už vlastně věnujete?

Měla jsem to štěstí, že už v roce 1979, v prvním ročníku na DAMU, nás paní Jana Andresíková, naše profesorka uměleckého přednesu, vzala do studia na Kavčích horách k paní režisérce Olze Walló. A tak to začalo. Asi jsme si s paní režisérkou padly do oka, jsme totiž obě Panny. (s úsměvem)

Co je pro Vás na dabingu nejpříťažlivější?

Jednou větou se těžko odpovídá. Je nádherné, že vlastně vytvoříte novou roli.

Jste také pedagogem na Mezinárodní konzervatoři Praha. Co učíte a jak se Vám tato práce líbí?

Ano. Jsem vedoucí hereckého oddělení a vyučuji herectví a umělecký přednes. Je to skvělá práce. Studenti mi dělají radost, máme krásné prostory v divadle Korunní, máme také skvělého ředitele, pana doktora Emila Ščuku.

Já Vám děkuji za čas a přeji Vám hodně úspěchů jak v osobním, tak i v pracovním životě.

Děkuji Ti, Pavlíno a všechny čtenáře moc zdravím.

Luštitelský koutek

87

Zřícenina hradu Brničko v okrese Šumperk leží na stejnojmenném kopci. Kopec není zalesněn, proto je zřícenina vidět již z dálky a dominuje této oblasti. Stavba hradu započala v roce 1287 a roku 1513 je...

POMŮCKA: ITNG, REM	POROST NA HLAVĚ	1. DÍL TAJENKY	NÁZEV ŘÍMSKÝCH 1000	JEHLUČNAN	I TENTO	ÚPLNĚ SEŽRAT	AKADEMIE VĚD ZKR.	PULZ	OZNAČENÍ CITLIVOSTI FILMU
VOZEM SE DOSTATI					ÚDAJE				
OMEZENÍ					OBILNINA				
					POKOLENÍ				
SPOJKA			KEPR BOHATÝ SEDLÁK V RUSKU				DĚTSKÝ POZDRAV PŘÍP. NA MY- TÍ MOTORŮ		
VADA DŘEVA				IBSENOVO DRAMA NA TOTO MÍSTO				2. DÍL TAJENKY	VŮNĚ
	VOJ. UMĚL. SOUBOR OBVAZOVÁ POTŘEBA				ŽENSKÉ JMÉNO 10. 4. ÚPLNÁ				
GEOME- TRICKÉ TĚLESO					FORMA				
					SRNČÍ HŘBET				
ČESKÝ REŽISER JIRÍ???						JAKO SLOVENSKÝ TERÉNNÍ ZÁVOD			
NEUSPOŘÁ- DANÝ POHYB				POLEKÁNÍ VLÁKNO K ŠITÍ			INICIÁLY HEREČKY MUTOVÉ VOZIDLO		
INICIÁLY PREZIDENTA NOVOTNÉHO			NÁLEDÍ						
			ČÁST						
	VRCHNÍ VRSTVA	INIC. HEREČ. ISSOVE	DÍRA		ŠTĚP PŘÍMKY JDOUCÍ STŘEDEM				ČÍSNIK HOVOR.
VAZBA					POKYN K ZASTA- VENÍ ŠPRÝM				
OKRESNÍ TECHNICKÁ SPRÁVA ZKR.				SEVEROVÝ- CHOD ZKR. FAZE SPÁNKU		KONĚ KNÍŽNĚ ŘECKÉ PÍSMENO			
INICIÁLY HERECE VYDRY			ZDOBENÉ RYDLEM ZESÍLENÝ POPĚVEK				NÁZEV HLÁSKY N INIC.ZPĚV. HLASE		
ÚLOHA					STARO- ČESKÁ KNIHA PROMĚN				
VELKÝ KOSTEL					ZBYTEK NEUPLNĚHO ÚDU				

●	VYVRŽET	ZAČÁTEK TAJENKY	ANTICKÁ HRA V KOSTKY	DRUH GIBONÁ	INICIÁLY SKLADA- TELE HURNÍKA	LISTNATÉ STROMY	●	PRANCE	LATINSKÝ POZDRAV	KONEC TAJENKY	OSOBA TRPÍCÍ MALÁT- KOSTI
SHODIT							BIBLICKÝ POKRMI MULA				
RODŠTĚ ANTONÍNIA DVOŘÁKA											
PŘECHÁVÁ KARALINA					ČÁST POSTELE JEMNOCIT						
STÁTNÍ VÝROBNÍ AUTODILŮ (křesťan)				IBSENOVO DRAMA ORAFIT				PŘEDLOŽKA HLOUBAT			
ODVAR Z BYLIN			TRUP ILUSTRÁ- TOR ŠVEJKA					PENĚŽNÍ POUKÁZKA PRAVOSLAV- NÝ KNEZ			
●	POTŘEBY DRAČU KOMPE- TENGE						MAJITELÉ ČESKÝ HRAD				
NAŠE METROPOLE						ZNAČKA FOTO- MATERIÁLU STAČÍ					
SLOVNÍ POMOC					VZTEK NACHVLO- VAT						ČESKÁ HORA
DRUH PEPŘE				ZPĚVNÝ PTÁK ZBAVOVATÍ FLEVELE				ASFALT PRAVO- SLAVNÝ OBRAZ			
ŘÍMSKÁ ŠESTKA			NETKANÉ LÁTKY CIZÍ ŽEN. JMÉNO					NEBŮT (nářeč.) SMĚNEČNÝ RUČTEL			
KOČKOVITÁ ŠELMA							DOSLOVNÝ PŘEKLAD CITOSL. TISENÍ				
OBEC U PŘÍBRAMI						STROPNÍ TRÁM					
OPOTŘE- BÍ JZDOU						ÚSILÍ					
HODNOTIT						PŘÍJÍMACÍ POKOJ					

V zimě dokonce i zebe. V létě je ho plné nebe.

Na obzoru beránky zrána jako za večera proměňuje
v červánky.

Co to je?

Táta dlouhý, máma krátká, děti jako pimprlátka.

Co to je?

Každé ráno vesele tahá spáče z postele. Za tu službu
nevděčníci hned ho klepnou po palici

Co to je?

Otázka

Pan Kuchař, pan Řezník, pan Hajný a pan Pekař pracují
jako kuchař, řezník, hajný a pekař.

Nikdo z nich nemá jméno shodné se svým zaměstnáním.

Tady jsou čtyři tvrzení:

1. Pan Kuchař je pekař.
2. Pan Hajný je kuchař.
3. Pan Řezník není pekař.
4. Pan Pekař není řezník.

Podle těchto tvrzení by řezníkem musel být pan Řezník,
ale to není pravda.

Tři ze čtyř tvrzení nejsou pravdivá. Kdo pracuje jako hajný?

Odpověď

Pan Kuchař pracuje jako hajný.

Vyrobte si svoje loutky z nepotřebných vařeček...

Potřebujete:

vařečku

vlnu nebo silnou nit

staré hadříky, knoflíky

jehlu, nitě

drátky

fixy

lepidlo

Na připravenou vařečku

namalujeme obličej na

vrchol

vařečky připevníme vlnu

(vlasý), můžeme vytvořit i

dva copy po stranách.

Nebo třeba i čepici,

klobouk..Na nožku

vařečky připevníme

drátek tak, aby

napodoboval ruce. Na

drátek i vařečku

připevníme (přilepíme

nebo navážeme) ústřížky

tak, aby napodobovaly

šaty, či úbor patřičné

postavičky. Zručnější

maminky mohou i šit..Tímto způsobem si můžeme vytvořit

celou řadu loutek, kdy každá vařečka bude představovat

zcela jinou pohádkovou bytost.Fantazii se meze

nekladou..

Miss klubu 2012

kandidátka č. 5

Jméno: *Silvie*

Věk: 15

Zájmy: *tanec, móda, hudba*

Čím chci být: *letuška*

BOHOSLOVNÍK

Redakční rada:

Zdenka Pětníková - ředitelka (editor), Marcela Lysáčková - zástupkyně ředitelky (editor, úvodník), Lucía Ácssová - ved. soc. asistentka SAS (příspěvky SAS), Renáta Brožová (soc. pracovnice SAS), Věronika Balážová - vedoucí soc. asistentka v NZDM (příspěvky NZDM), Renáta Preisssová - soc. asistentka v NZDM (příspěvky NZDM), Tomáš Mühlbach - soc. asistent v NZDM (grafická úprava), Ludmila Budilová - soc. pracovnice NZDM (příspěvky NZDM).

vydala Fami charita Rce n. L.
říjen 2012
www.charitaroudnice.cz